

† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Αριθ. Πρωτ. 306/2022

Έν Καλαμάτα τη 28η Ιουλίου 2022

Π ρ ό ς

Τήν Ἱεράν Σύνοδον

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἰωάννου Γενναδίου 14

115 21 ΑΘΗΝΑΙ

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3495/1408/20-7-2022 Ἐγγράφου, περί καταθέσεως τυχόν ἐρωτημάτων ἢ καί παρατηρήσεων, ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 17/2022 Γνωμοδοτικοῦ Σημειώματος τοῦ Ἐντιμοτάτου Εἰδικοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Νομικοῦ Συμβούλου κ. Θεοδώρου Παπαγεωργίου, σχετικοῦ πρὸς τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 347 τοῦ ψηφισθέντος νόμου 4957/2022 (Φ.Ε.Κ. Α'141) : «Νέοι Ὁρίζοντες στὰ Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα : ἐνίσχυση τῆς ποιότητος, τῆς λειτουργικότητος καί τῆς σύνδεσης τῶν Α.Ε.Ι. μέ τήν κοινωνία καί λοιπές διατάξεις» διαλαμβανόμενα, ὑπό τόν τίτλον : «Ὁργανικαί θέσεις Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», εὐσεβάστως, καθηκόντως καί ὀφειλετικῶς ἀναφέρω Ὑμῖν τὰ ὡς κάτωθι :

1) Τό ψηφισθέν ἄρθρον 347 ἐπιλύει μερικῶς τό θέμα τῶν Ὁργανικῶν θέσεων τῶν Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί

οὐχί εἰς τὴν ὁλότητά του, καὶ μόνον ὡς πρὸς τὰς ἐν ἐκκρεμότητι εὕρισκο-
μένας 2.311, αἱ ὁποῖαι καλύπτονται μισθολογικῶς καὶ πλέον νομίμως ἀπὸ
σήμερον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου. Αἱ συνολικῶς μισθοδοτούμεναι
Ὁργανικαὶ θέσεις τῶν ἐφημερίων εἶναι 8.311. (6.000 τοῦ Α.Ν. 536/1945 + 2.311
τοῦ Ν. 4957/2022), ἐνῶ παραμένουσι νομοθετικῶς ἐν ἐκκρεμότητι ἄλλαι
2.535 κεναὶ ἐφημεριακαὶ θέσεις, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν Ὁργανογραμμάτων
τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναγκαῖον καὶ αὗται νὰ κατο-
χυρωθῶσιν νομοθετικά, ἐφόσον ὑφίσταται ἐν ἰσχύει τὸ νομοθετικόν
πλαίσιον τοῦ ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος» καὶ τῶν λοιπῶν διατάξεων. Ἐάν εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν τῶν 8.311
μισθοδοτουμένων Ὁργανικῶν ἐφημεριακῶν θέσεων προστεθῶσιν καὶ αἱ
νομοθετημέναι θέσεις Διακόνων, Ἱεροκηρύκων (ν. 817 καὶ ν. 1811) καὶ
Βοηθῶν Ἐπισκόπων, ὁ ἀριθμὸς αὐξάνει περίπου κατὰ 612 ἐπιπλέον θέσεις.

Ἡ παροῦσα μερική ἐπίλυσις ἀποτελεῖ ὄντως μία
ἀξιέπαινη προσπάθεια δὲν εἶναι ὅμως τὸ ἀρχικῶς ζητούμενον. Αἰτεῖται
προσπάθεια ἀναγνώρισεως καὶ τῶν ὑπολοίπων κενῶν μέχρι σήμερον
ἐφημεριακῶν θέσεων, ὡς Ὁργανικῶν θέσεων, καθότι, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν
Ὁργανογραμμάτων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν
ἐφημεριακῶν θέσεων εἶναι 10.846.

Βεβαίως ἡ παροῦσα νομοθετικὴ ρύθμισις κατοχυρώ-
σεως τῶν μισθοδοτουμένων ἐφημερίων, ὡς Ὁργανικῶν θέσεων, ἐξυπηρετεῖ
κυρίως καὶ πρωτίστως ἐκείνας τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις, αἱ ὁποῖαι διώρισαν
καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἀναγκῶν των πλείονας Ἐφημερίους (βλ. μεγάλας
ἀστικές Μητροπόλεις) ἐνῶ δὲν λειτουργεῖ εὐεργετικῶς διὰ τὰς λοιπὰς Ἱεράς
Μητροπόλεις, τῶν ὁποίων δὲν ἐκαλύφθησαν κατὰ το παρελθόν τὰ
ὑφιστάμενα πραγματικά κενὰ των.

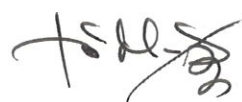
2) Ἡ ὑπό τοῦ Ἐντιμοτάτου Νομικοῦ Συμβούλου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κ. Θεοδώρου Παπαγεωργίου (ὑπ' ἀριθ. 17/2022) κατατεθεῖσα Γνωμοδότησις ἐπιβεβαιώνει ὅτι τό ψηφισθέν ἄρθρο 347 τοῦ προειρημένου νόμου 4957/2022 χρήζει ἄμεσων ἐρμηνευτικῶν καί διευκρινιστικῶν ρυθμίσεων ἐξ αἰτίας τῶν ἀσაφειῶν καί τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας παρουσιάζει ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν του, κυρίως δέ ὡς πρὸς τὴν κατάρτισιν τῶν Διαπιστωτικῶν Πράξεων δι' ἐκάστην Ἱερὰν Μητρόπολιν καί τῶν κριτηρίων διορισμοῦ ἢ ἐπαναδιορισμοῦ (!!!) τῶν ἐφημεριῶν εἰς τὰς ἀντιστοίχους 8.311 νομοθετημένας ὀργανικὰς θέσεις. Αἱ δυσκολίαι καί τὰ προβλήματα προέρχονται ἐκ τοῦ ὑφισταμένου τεκμηρίου τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας εἰς ἥδη ἐφημεριακὴν θέσιν ἢ τῆς κατοχυρώσεως ἐφημεριακῆς θέσεως διὰ τῆς περιγραφομένης διαδικασίας τῆς «ἐκλογῆς»

Πολλὰ ἐκ τῶν παραπάνω ἀδιεξόδων τὰ ὁποῖα ἐπισημαίνει ὁ Ἐντιμότατος κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου ἀλλὰ καί πολλοὶ ἄλλοι δυσκολίαι, αἱ ὁποῖαι ὑποσημειοῦνται εἰς τὴν προειρημένην Γνωμοδότησιν, θὰ εἶχον προληφθῇ ἐάν τό ἄρθρον 347 εἶχε τεθεῖ εἰς διαβούλευσιν μεταξὺ τῶν Μελῶν τῆς Ἱεραρχίας. Θὰ εἶχον ἐπισημανθεῖ συγκεκριμένα προβλήματα καί θὰ ἐπιτυγχάνετο ἡ νομοθετικὴ ἐπίλυσίς των, πρὶν τὴν ψήφισιν τοῦ συγκεκριμένου ἄρθρου.

Εἰς τὴν συνέχειαν θὰ καταθέσω τὰς ἐπισημάνσεις ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 347, ὑπῆκων εἰς τὴν Συνοδικὴν προτροπὴν.

Α. Θέσεις Βοηθῶν Ἐπισκόπων

α) Διὰ τὰς λεγομένας «ἐπιτελικὰς θέσεις» Βοηθῶν Ἐπισκόπων καί τὰς 4 θέσεις Βοηθῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν θεωρῶ ὅτι δέν ὑφίσταται πρόβλημα, διότι οἱ συγκεκριμένοι ὑπηρετοῦν ὡς Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι «παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ» δι' ὅσον χρόνον

ἀσκοῦν τὰ ἐπιτελικά των καθήκοντα, συνεπῶς αἱ θέσεις αὗται δύνανται νά κατανεμηθοῦν εἰς τήν Ἱερᾶν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, ὅπως καί ἡ θέσις Ἀρχιερέως, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἔστω καί ἂν καλύπτεται ἡ μισθοδοσία του ὡς Γενικοῦ Διευθυντοῦ ὑπὸ τοῦ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μετὰ τήν κατάργησιν τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

β) Διὰ τὰς ὑφισταμένας 6 θέσεις Βοηθῶν Ἐπισκόπων, κατόπιν τῶν ἀδιεξόδων, τὰ ὅποια ἐπισημαίνει καί ὁ Ἐντιμότητος νομικός σύμβουλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὡς πρὸς τὸν τρόπον κατανομῆς των, προτείνω ὅπως αὗται καταργηθοῦν καί μετατραποῦν εἰς Ὁργανικὰς θέσεις ἐφημερίων, αἱ ὅποιαί θὰ κατανεμηθοῦν εἰς παραμεθορίους Ἱερὰς Μητροπόλεις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διαδικασίας τῆς § 3 τοῦ ἄρθρου 347. Διὰ τῆς παρούσης μετατροπῆς τῶν 6 θέσεων τῶν Βοηθῶν Ἐπισκόπων εἰς Ἐφημεριακὰς θέσεις δέν καταργεῖται τὸ δικαίωμα κτήσεως ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων «Βοηθοῦ Ἐπισκόπου», ἔστω καί ὡς Τιτουλαρίου Ἐπισκόπου, καθότι μέ τήν § 11 τοῦ ἄρθρου 347 τοῦ ν. 4957/2022 κατοχυροῦται ἡ δυνατότης ἀποκτήσεως ἀπεριορίστου ἀριθμοῦ καί ἀπροϋποθέτως «Τιτουλαρίων Ἐπισκόπων ἢ Βοηθῶν Ἐπισκόπων» ἄνευ νομοθετικῶς ἀριθμητικῶν δεσμεύσεων. Ἐπιπλέον οἱ συγκεκριμένοι «Τιτουλάριοι Ἐπίσκοποι ἢ Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι», ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπ' ἀριθ. 588-589/2021 Ἀποφάσεων τοῦ Σ.τ.Ε., ἀποκτοῦν καί δικαίωμα ἐκλογιμότητος διὰ τήν κάλυψιν κενῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τηρουμένης βεβαίως τῆς διαδικασίας ὡς αὕτη περιγράφεται εἰς τὰς ἀνωτέρω Ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε.

Β. Ἐφημεριακαὶ Ὁργανικαὶ θέσεις.

α) Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς περιγραφομένης διαδικασίας εἰς τήν § 2 τοῦ ἄρθρου 347 τοῦ ν. 4957/2022 ἀπαιτεῖ ἀφ' ἑνός διερευνήσεως ὡς πρὸς τήν ἐφαρμογὴν ἢ μὴ τῶν ἄρθρων 36 καί 37 τοῦ ν. 590/1977 (κυρίως ὡς

πρός τήν διάκρισιν τακτικοῦ καί προσωρινοῦ ἑφημερίου καί τήν ἀπόκτησιν μονιμότητος εἴτε λόγω πενταετίας εἴτε κτήσεως τῆς θέσεως διά τῆς διαδικασίας τῆς «ἐκλογῆς») καί ἀφ' ἑτέρου τῆς ἀναγκαιότητος τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ 305/2018 μέ σκοπόν τήν ἐναρμόνισίν του πρὸς τήν νέαν νομοθεσίαν, τὰς Πράξεις Κατοχυρώσεως τῶν Ἑνοριῶν, Ἱερῶν Μονῶν καί Προσκυνημάτων, αἱ ὁποῖαι ἐξεδόθησαν κατ' ἐξουσιοδότησιν τοῦ νόμου 4301/2014 (ἄρθρο 25 § 1), καί τῶν Ὁργανογραμμάτων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

β) Ἡ ἰσχὺς τῶν Ὁργανογραμμάτων θεωρῶ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖα καί ἀπαραίτητος διότι i) Ἡ χειροτονία ὑποψηφίου κληρικοῦ, ἔστω καί «μέ σχέση ἐργασίας ἰδιωτικοῦ δικαίου», (πρὸβλ. § 12), ἀπαιτεῖ συγκεκριμένην κενήν θέσιν ἄλλως ἢ χειροτονία του θεωρεῖται κανονικῶς «ἀπολελυμένη». ii) Αἱ Διαπιστωτικαὶ Πράξεις νομιμοποιήσεως Ἑνοριῶν, Ἱερῶν Ναῶν καί Προσκυνημάτων ἐγένοντο κατ' ἐξουσιοδότησιν νόμου (ἄρθρον 25 § 1 τοῦ ν. 4301/2014), ἀπετέλεσαν μάλιστα τήν βάσιν διὰ τήν σύνταξιν τῶν Ὁργανογραμμάτων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων. iii) Τὰ Ὁργανογράμματα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων δέν παύουν νά τυγχάνουν στοιχεῖα ἀναγκαῖα καί ἀπαραίτητα διὰ τήν ἐνοριακὴν ἀπεικόνισιν καί ἑφημεριακὴν κατανομήν θέσεων (κενῶν καί μισθοδοτουμένων) σύνολος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ δύνανται νά ἀποτελέσουν ἐφελθῆριον διὰ μίαν μελλοντικὴν καί δικαιότεραν διεκδίκησιν νομοθετικῆς κατοχυρώσεως καί τῶν ἐν ἐκκρεμμότητι 2.535 θέσεων Ἑφημερίων, διότι ὑφισταμένης τῆς νομοθεσίας ἡ ὕπαρξις πλέον τοῦ ἑνὸς ἑφημερίου εἰς ἐκάστην ἐνορίαν εἶναι δυνατὴ καί τοῦτο ἐπιβεβαιοῦται διὰ τῶν συγκεκριμένων Ὁργανογραμμάτων. Ἐπιπλέον τὰ Ὁργανογράμματα ἀποτελοῦν διὰ τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τεκμήριον

ἀπογραφικόν ὅλων τῶν ὑφισταμένων ἐφημεριακῶν θέσεων, ἔστω καί ἂν δέν ἀναγνωρίζονται ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

iv) Τά προειρημένα δύο Κανονιστικά Κείμενα, ἥτοι αἱ Διαπιστωτικά Πράξεις Ἑνοριῶν, Ἱερῶν Μονῶν καί Προσκυνημάτων καί τά Ὁργανογράμματα τῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων εἶναι δυνατόν νά ἀποτελέσουν μελλοντικῶς χρηστικά μέσα διά τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς περίπτωσιν καταργήσεως τοῦ μεσοπροθέσμου μνημονίου (πρβλ. § 8 τοῦ ἄρθρου 347).

γ) Ἡ ἔκφρασις εἰς τήν § 3 τοῦ ἄρθρου 347 τοῦ ν. 4957/2022 «ἡ ὁ Πρόεδρος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατά περίπτωσιν» εἶναι γενική, ἀσαφής καί ἀδικαιολόγητη. Θεωρῶ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως ἡ παροῦσα ἐξουσιοδότησις τοῦ Προέδρου τῆς Δ.Ι.Σ., ἀφορᾷ συγκεκριμένας Διαπιστωτικάς Πράξεις αἱ ὁποῖαι θά ἀναφέρονται ἐπακριβῶς. Ἐπίσης εἰς τήν παροῦσα παράγραφον ἡ ἔκφρασις «γνώμη τῆς Δ.Ι.Σ.» θά πρέπει νά διορθωθῇ εἰς «σύμφωνη γνώμη τῆς Δ.Ι.Σ.».

δ) Διά τās θέσεις τῶν Ἱεροκηρύκων τῶν ν. 1811 καί 817 θεωρῶ ὅτι δέν ὑφίσταται πρόβλημα διότι ἔχουν ἤδη γίνει αἱ κατανομαί των ἀνά Ἱερὰν Μητρόπολιν.

ε) Ἡ ἐφαρμογή § 4 ἀπαιτεῖ κωδικοποίησιν ὡς πρὸς τήν ἐκπαιδευτικὴν κατηγοριοποίησιν τῶν Ἐφημεριῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τήν § 6 καί κατ' ἀναλογίαν καί διά τήν κατ' εἰδικότητα ἀναγνώρισιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων συμφώνως πρὸς τήν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν.

στ) Αἱ §§ 14,15,16,17 εἰσάγουν νέαν διαδικασίαν ὡς πρὸς τό ποινολόγιον τῶν κληρικῶν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τόν ἰσχύοντα νόμον περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων (ν. 5383/1932). Θεωρῶ ὅτι αἱ παροῦσαι διατάξεις :

i) Θα δημιουργήσουν ρηγματώσεις ως προς τās σχέσεις μεταξύ Έφημερίων-Κληρικῶν, Βοηθῶν Ἐπισκόπων καί Μητροπολιτῶν, αἱ ὁποῖαι τελικῶς θά ὀδηγήσουν εἰς δικαστικάς ἀντιδικίας.

ii) Ἡ ἐφαρμογή τῶν συγκεκριμένων παραγράφων συνεπάγεται ἐξομοίωσιν τῶν Ἐφημερίων-Κληρικῶν πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους.

iii) Ποιναί δύνανται νά ἐπιβληθῶσι μόνον ὑπὸ πειθαρχικοῦ ὀργάνου.

iv) Ἄνευ προφυλακίσεως καί τελεσιδίκου ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ πειθαρχικοῦ ὀργάνου οὐδεμίαν ποινὴ δύναται νά ἐπιβληθῇ συμφώνως καί πρὸς τήν κανονικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

v) Τοιοῦτον αὐστηρόν μέτρον πειθαρχικῆς ποινῆς δέν ἐπιβάλλεται εἰς οὐδένα ἄλλον δημόσιον τομέα.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Κατά τήν ἐφαρμογὴ τοῦ ἀρθροῦ 347 τοῦ ν. 4957/2022 θά ἀνακύψουν καί πολλά ἄλλα σημαντικά προβλήματα τὰ ὁποῖα θά ἀπαιτοῦν ἄμεσον ἐπίλυσιν, διὰ τόν λόγον αὐτόν εὐσεβάστως εἰσηγοῦμαι ὅπως :

α) Ἡ ἐκδοσις τῶν Π.Δ. νά καθυστερήσῃ ἕως ἐπιλύσεως τῶν διαφόρων νομοθετικῶν προβλημάτων, ὡς καί τῶν ἀντιστοίχων Διαπιστωτικῶν Πράξεων κατ' ἀκολουθίαν. Ἐπίσης δέν θά πρέπει νά ἐφαρμοστῇ ἡ διαδικασία συντάξεως τοῦ Μητρώου Κληρικῶν.

β) Ὀλιγομελὴς Ἐπιτροπὴ ἐξ Ἀρχιερέων τῆς νέας Συνοδικῆς Περιόδου (2022-2023) μέ τήν συνέργειαν τοῦ Ἐντιμοτάτου Νομικοῦ Συμβούλου κ. Θεοδώρου Παπαγεωργίου καί τοῦ ὑπευθύνου τοῦ Γραφείου

Προσωπικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θά πρέπει νά καταγράψουν ἀφ' ενός τά προβλήματα ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 347 καί ἀφ' ἑτέρου, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παρούσης καταγραφῆς, νά συντάξουν ἀναλυτικότατον Ἐγκύκλιον Σημείωμα ὥστε νά εἶναι χρηστικόν διὰ τὰς Ἱερᾶς Μητροπόλεις τόσον ὡς πρὸς τόν τρόπον συντάξεως τῶν Διαπιστωτικῶν Πράξεων τῆς § 3 ὅσον καί διὰ τὰς μισθολογικάς κατατάξεις τῶν Ἐφημερίων καί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων (βλ. § 6).

γ) Ἡ πρότασις τοῦ Ἐντιμοτάτου Νομικοῦ Συμβούλου κ. Θεοδώρου Παπαγεωργίου, εἰς τὴν τελευταίαν παράγραφον τῆς Γνωμοδοτήσεώς του, περί κωδικοποιήσεως τῶν ἐφημεριακῶν καί ὑπαλληλικῶν θέσεων, θεωρῶ ὅτι εἶναι ὀρθή, ἀναγκαία καί ἀπαραίτητος, ἐπὶ τῆς ὁποίας θά πρέπει ἐπίσης νά ἐργασθῇ ἡ προειρημένη Συνοδική Ἐπιτροπή.

Πάντα ταῦτα ὑποβάλλω Ὑμῖν.

Μετὰ βεβαιότητος σεβασμῶ

ἐκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Μετσοπολιτῆς Συνοδικῆς

Κοινοποιήσις : Ἐντιμότατον κ. Θεόδωρον Παπαγεωργίου, Εἰδικόν Νομικόν Σύμβουλον παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ. Εἰς Ἀθήνας.